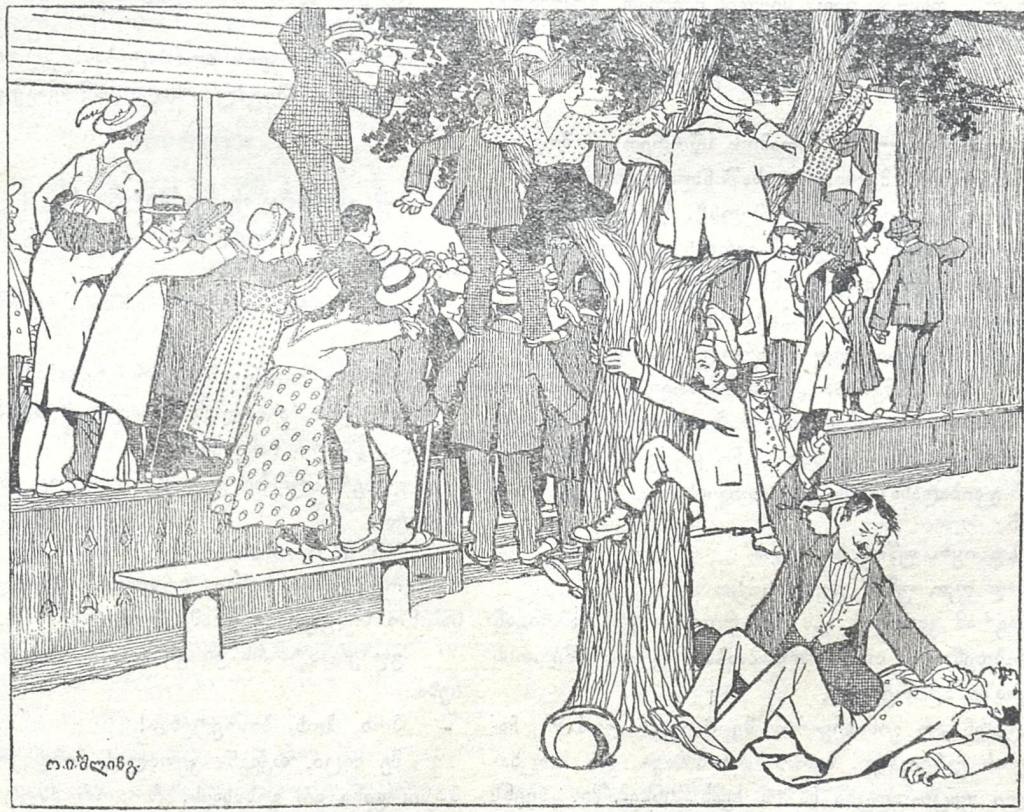

საქართველოს პატრიარქი

იუმორისტ.
ჟურნალი

№ 36

„არზინ მალ-ალან“

ო.ი.შუკოვი

ხარფუხის კლუბმა გადასწყვიტა კვირაში ხუთჯერ მაინც დასდგას ოპერეტა „არზინ მალ-ალან“-ი, ვინაიდან ამ წარმოდგენის დროს კლუბში სრული სიმშვიდე და წესიერება სუფევს ხოლმე...

რედაქციისაგან

წელს შესრულდა ხუთმეტრი წელიწადი, რაც მხვატარი ოსკარ ივანოვ ან ზმიკლინგმა ქართულ ჟურნალ-გაზეთებში დაიწყო მუშაობა. ამ 15 წლის მოღვაწეობის აღსანიშნავათ, შემდეგი ნომერი (37) „უშაქის მათრახისა“ გამოვა ძვირფასი მხატვრის პატივსაცემლად, მრავალის კარიკატურებით დასურათებული.

კეთილი და ბოროტი

გუშინ საღამოს, როცა ელექტრონის სინათლეზე მწვანე პარკ-ლობის ვარჩევდი, ღრმით ჩავეფიქრდი.

რას არ მოესწრობა თურმე ლობიო! განა შეეძლოთ აი ამ ლობიოს წინაბრებს, (რომლებიც, თუ გაწყვიდველს დავეჯერეთ, ძველის ძველათ გურიაში სცხოვრობდნენ,) რომ მათ გააჩვენდნენ ელექტრონის სინათლეზე? სად იყო უწინ ელექტრონი? იყო მზე და როცა...

ცხადია მე გუშინ საღამოს სწორეთ ამ მოგონებამ ჩამაფიქრა. მართალია საშინლათ ვბრაზობდი, ვინაიდან ჩემს „გურულ ლობიოს“, წინააღმდეგ მოლოდინისა, კანაფის ძაფივით მაგარი ლეჯი აღმოაჩნდა, რაიც გაწყვიდველის პატიოსანი სიტყვის თანახმად არ უნდა ყოფილიყო, მაგრამ პატიოსანი სიტყვა რიდას პატიოსანი სიტყვაა, თუ სიმართლედ გამოდგება?!

ჰო, მზე... აშკარაა „მზე“ ჩამაფიქრა. მზემ განვლილი ზაფხული გამახსენა ;,, „ზაფხულმა“ — ხოლერა... ხოლო „ხოლერამ“ ბ.ნი გუბერნატორი და აქედან დაიბადასაკითხი: „კეთილისა და ბოროტის“ შესახებ.

სად იყო უწინ ხოლერა?

სად იყო უწინ გუბერნატორი?

მაგრამ კეთილი და ბოროტი დასაბამითვან არსებობდნენ და თავის არსებობას ერთი მეორის ბრძოლაში ატარებდნენ.

თქვენ არ გინახივართ მე როცა ღრმით ჩაფიქრებას განვიციდი. ოოო, რა ამბავი, რა გაცხარებული ფაცი-ფუცია მაშინ ჩემს არსებაში. ჩვენს ცხოვრებაში ამ განსაცვიფრებელ საქმიანობას ვეჭვობ ცალი მოვუპოვო, თუ „ქართულ კულტურულ დაწესებულებათა კავშირის“ გამგეობას არ გავიხსენებ.

მე თქვენ გიჩვენეთ გზა, რომელმაც მიმიყვანა ჩემი ფიქრების საგნამდე, მაგრამ თვით სავანი ჯერ ჯერობით მე თქვენთვის არ გამიმხელია. პატარა საკითხი მე ვერასოდეს ვერ ჩამაფიქრებს, დიდს კი არ მოვეშვები.

ვინ უფრო ძლიერია:

ბოროტი, თუ კეთილი?

ხოლერა, თუ გუბერნატორი?

მე რასაკვირველია მესიამოვნება, თუ პირველობა „ბოროტების“ მხარეზე დარჩება, ვინაიდან იგი მიზანია ჩვენი არსებობისა, მაგრამ მსჯელობის დროს მაინც მიუღდგომელი ვიქნები.

ავიღოთ კონკრეტული მაგალითები:

ხოლერას შეუძლია გუბერნატორი მოსპოს, გუბერნატორს არ შეუძლია ხოლერა მოსპოს.

ხოლერას შეუძლია ღორმუცლობა ალაგმოს, გუბერნატორს არ შეუძლია ღორმუცლობას რამე დააკლოს.

მაშ გაუმარჯოს ბოროტებას!

ხოლერას შეუძლია საღი სანოვავე გაახშიროს.

მაშ გაუმარჯოს ბოროტებას!

ხოლერას შეუძლია მცისვე წამოაყენოს „უფასო საჩაიების“ საკითხი;

გუბერნატორი ამ საკითხში სრულიად უძლეურია.

კვალად იმარჯვებს ბოროტება!

ხოლერა აიძულებს ხალხს გადადუღებულნი, წმინდა, წყალი დალიოს...

გუბერნატორი მღვრიე წყალსაც საკმაოდ არ იძლევა.

Viv la Boroteliàé?

რაც უმთავრესია, ხოლერას შეუძლია თვალსაჩინო სისუფთავე დაამყაროს ქალაქში.

გუბერნატორს კი ეს ვერე რიგათ არ ეხერხება.

ჰოხ, ჰოხ, ბოროტებას!

მე ვიცი, თქვენ, კეთილის მიმდევრები, შენიშნავთ: განა არ გინახავს, როგორ ასუფთავებენ დაბებსა და სამაზრო ქალაქებს, როცა გუბერნატორის მობრძანებას ელოდებიანო.

თანახმა ვარ. მინახავს და ვიცი. ვიცი რომ დაბა ქალაქებში გუბერნატორს შეუძლია ხოლ-

რის მაგიერობა გასწიოს, მაგრამ იქ, სადაც გუბერნატორი მუდმივ სტოგრობს და ხალხი მის კეთილ ხასიათთან შეჩვეულია, განა შეიძლება სისუფთავის დამყარება თუ ბ-ნი ხოლერა არ მობრძანდა?

მოქალაქენო! გადახედეთ იმ სანაგვე ხე-ხუეებს და ეხოებს, რომელთა დასუფთავებას დღეს ვერც ენერგიულათ შეუდგენ ჩვენი ქალაქის მიწები! განა გუშინ არ ყარდა ის ნაგავთა სამეფო! განა მისი დასუფთავება გუშინ არ იყო საჭირო? განა „კეთილი“ (ჩვენი ტერმინოლოგიით) გუშინ ვერ ხედავდა ამ უსუფთაობას? მაშ რისთვის უცადეს ხოლერის მობრძანებას?

იმიტომ, რომ ბოროტი კეთილზე უძლიერესია ხოლერა კი გუბერნატორზე.“

ღრმა ფიქრებს არასოდეს არ ჩაუვლია ჩემთვის დაუსჯულათ გუშინ სადამოსაც ასე დამემართა.

როცა ფიქრებიდან გამოვერკვიე, შევნიშნე რომ გადანარჩევ უვარგის ნაწილს გურული ლობიოსას თურმე ყაურმიან ქვაბში ვყრიდი, ხოლო საუკეთესოს კი სანაგვე კალათაში.

ეშმაკი.

ეპოლიუსია

უწინარეს, როცა იგი მესამე დასელთა გაზეთებს აქრელებდა თავისს ნაწარმოებს ქვეშ მუდამ ასე ეწერა „თ. ლ.“ მკითხველი, თუკი ასეთი გამოჩნდეს ბოდა, ამაოდ ცდილობდა ამ ორ ასოს ქვეშ შეხიზნულ მწერლის განოცნობას.

მე არ ვიცი რა დავარქვა მისი მოღვაწეობი-ამ ხანას.

შემდეგ, როცა „თ. ლ.“ წერილებს უღმერთო წურვა დაუწყეს და საჭირო დარჩა მისი ამ საქაჯავიდან გასვლა, მწერალმა თავისს ნაწარმოებს „თ. ლლონტი“ მოაწერა. მასხოვს, ერთხელ მთელი საღამო ვარკვევდა, თუ რა უნდა რქმეოდა ბატონ ლლონტს: თეოფილე, თომა, თადეოზ, თინა, თეო, თენგიზ, თამარ, თეკლე, თებრონე, თამაზ, თაყა, თარგამოს, თარხან, თათარხან, თუ სხვა რომელიმე სახელი, მაგრამ განა შეიძლება ამისი გამოცნობა.

მხოლოდ მაშინ, როდესაც „თ. ლლონტი“ „ეროვნულ მუშათა“ ბელადი შეიქნა, როდესაც მისი ნაწერები ორ ტოტათ გაიყო და „ზვირთ-სახალხოთი“ ეროვნულ საკითხს წალეკას უპირებდა, მისი წე-

რილების ქვეშ აიხსნა ჩემი საიდუმლო და მე წავიკითხე „თეველორე ლლონტი“.

უნდა გამოგიტყდეთ, რომ მის წერილებში მე მხოლოდ სათაურსა და ბოლოს ვკითხულობ, მაგრამ განა მარტო მე ვშვები ამას?

გადაწლი „ზვირთს“ — თეველორე ლლონტი

გადაწლი „სახალხოს“ — თეველორე ლლონტი!

მაგრამ სულ მალე ჩვენ კვლავ ცვლილებას ვხედავთ ამ ღირსეულ სახელში: „თეველორეს“ მაგიერათ აღნიშნულია „თედორე“. ცხადია „ვინ“ ი ზედ მეტი დარჩა და გარისხულ იქმნა.

ამ ხანებში მწერლის პოპულიარიზაციამ ძლიერ იმატა, რასაც ხელი შეუწყო ჩვენს ჟურნალში მოთავსებულმა თედორეს სურათმა. მართალია მის წერილებს დღესაც არავინ არ კითხულობს, მაგრამ მისი სახელი ყველგან გაისმის. თუ არჩ. ჯაჯანაშვილი არჩ. ჯოჯაძის მეკვიდრეა, თედორე ლლონტი თამამად შეიძლება არჩ. ჯაჯანაშვილის გაგრძელებათ აღვიაროთ. „მეურნის“ გამგეობაში მისმა არჩევამ „ახალი კლუბის“ წევრთა შორის სახელი უფრო გაუხმაურა და აი,

მის უკანასკნელ წერილებზე აწერია არა „თეველორე ლლონტი“, არამედ მოფერებითი, სასიყვარულო გამოთქმით „თედო ლლონტი“.

ისტორიის განვითარებას წინ ვერავინ დაუდგება. ევოლიუცია თავისი გზით მიმდინარეობს და ხალხის სიყვარული თავისას შვება. თელაველ გლეხებს ლუკაშვილზე უკეთესი მოღვაწე ველარც წარმოუდგენიათ და რა გასაკვირია ქართველმა ერმა „თედო ლლონტს“ მომავალში გვარი სრულიად ჩამოიცალოს და დასტოვოს მარტო „თედო“.

ჩვენს ისტორიას ახსოვს ასეთი მაგალითი, თორემ მე არ ვაკარდნიერდებოდი საალაღბედლოთ დამესვა კითხვა. თქვენ ყველას გემახსოვებათ, რომ ჩვენ გვყავდა მგოსანი აკაკი წერეთელი. იგი იმდენათ ცნობილი შეიქნა ჩვენში, რომ მარტო სახელიც საკმარისი იყო მისთვის და ასეც შვებოდა: მის ლექსებს (წარმოიდგინეთ იმასაც, რომელიც ეკ. სარაჯიშვილის ნათლულსა და ივ. მაჩაბლის შვილს ნიკოს წაუკითხავს და რომელიც მოთავსებულია „საქართველოს“ დამატებაში) მარტო აკაკი ეწერა.

ჩვენ მალე დავინახავთ წერილებს რომელსაც ბოლოზე ეწერება: „თედო“ მაგრამ არ ვიკითხავთ არც წერილს და არც მისი ავტორის ვინაობას იმდენათ ცნობილნი იქნებიან ისინი.

აკაკი და თედო!

მთარედი.

მ მ რ ა ლ ა

სახელი იმა მხარისა
 სითაც მზე ჩავსვენება,
 ვკონებ თქვენთაგანს, მკითხველო,
 ყველას კი მოეხსენება.
 ჩვენ წარვიტაცოთ წინიღგან
 ოთხი ანბანი მისია,
 სხვა უკუვადლოთ. (რათ გვინდა
 რაც ჩვენთვის უფარგისია.)
 ახლა რაც გვინდა, ის სიტყვა
 ყოველ წამს გვესმის ყურშია,
 როს ის ცხადდება გვიწვევენ —
 სამხედრო სამსახურშია.
 ნუ გავიჭირვებთ ნურც ამით
 საქმესა გაუჭირველსა,
 და მასაც ისე მოვეპყრათ
 ვით მოვეპყართ პირველსა.
 ნაწილი ესე შარადის
 ისე მოებმის პირველსა
 როს ასოს, რიცხვით მესამეს,
 მათ შუა მივსცემთ ბინასა.
 ახლა მოვანხოთ გავეთი
 აღვსილი ღვთისა მადლითა,
 ორგანო ქართველ ვაჭრების
 ქართული ალაბ-აღლითა.
 სადაც არიან ერთგულნი —
 „ღამცველნი“ ქრისტეს მცნებისა,
 სადაც გაისმის ღალადი
 ქართველ ბერ მონაზნებისა.
 ვისაც სამშობლოს ბურჯობა
 მრავალგზის დაუკვეხნია,
 და ყოვლად შეუფერებლათ
 გამზდარა მისი სენნია.
 მასაც ვეძგეროთ წინიდან,
 როგორც გვზელი ქორია
 და ამოვადროთ კბილები
 ხუთზე ნაკლები ორია.
 აწ რკინეული გვჭირია,
 ნამგლისა ნათესავია
 მრავალსა ნორჩსა მცენარეს
 მით ღღე უდგება შავია.
 ამ სიტყვის წინა თანხმოვნის
 და ხმოვან ასოს შუაში,

თუ ჩავსვავთ ასოს მეათეს
 მოსავალია ქკუაში.
 და თუ ავაწყობთ ნაწილებს,
 როგორც შარადის წესია,
 მოგვითადდება სასაქმო
 რაიც სულ უკეთესია.
 და იმა სახელს ვუწოდებ
 იმა „ახალსა ამბებსა“
 რომელმაც დასცა თავზარი
 იმერთა ქალქ დაბებსა.

კვაზი.

სასარგებლო ცნობები

(ქართული კალენდრებიდან)

ხორციის დარბილება

„აღუღდება თუ არა ქვაბი მაგარის ხორცით,
 მოხადეთ თავი და ერთი კოვზი წმინდა პურის არა-
 ყი ჩაასხით. ხორცი ძლიერ მალე მოიხარშება, დარ-
 ბილდება და არც არაყის გემო ექნება“ (25 აგვის-
 ტო, კ. თავართქილაძე).

P. S. ამავე მიზანს სხვა საშუალებითაც შე-
 გიძლიათ მიღწიოთ:

ა) მიბრძანდით საყასპოში და მოითხოვეთ
 ხორცი თანახმად ქალაქის ნიხრისა. მეყასპე შემო-
 გიკურთხებს, თქვენც შეუკურთხეთ. ის მოიწვეს
 თქვენზე, თქვენც მიიწიეთ. თუ ხორცის კარგათ
 დარბილება გსურთ, უნდა ზორბა და ღონიერი ყა-
 საბი ამოიღოთ ნიშანში.

ჩინებულია, თუ ყასაბს გოროდოვოიც წამო-
 ეშველება.

ამგვარათ დარბილებულ ხორცს უნდა წაუსვათ
 იოდის, ან შემოაკრათ კომპრესი და რამოდენიმე
 კვირით გასჭიმოთ საწოლზე თბილი საბნის ქვეშ.

ბ) შეგიძლიათ ქუჩაში გაქანებულ ავტომობილს
 გზაში გაეჩხიროთ და ზურგი მიუშვიროთ. ხორცს
 ესეც საუცხოვოთ არბილებს.

გ) თუ მცირეწლოვანი ბრძანდებით შეგიძლიათ

მიუბაროთ მასწავლებელ დ. ბ—ძეს, ისიც ჩინებულათ არბილებს მაგარსა და მოუხეშავ ხორცს.

დ) საკმარისად მიადწვეთ მიზანს ხორცის დარბილებსას, თუ ხარფუხის კლუბში „არშინ მალალანის“ წარმოდგენას დაესწრობით.

ე) უკანასკნელი, მაგრამ უებარი საშუალება ხორცის დარბილებისა გახლავთ ხელზე მოსამსახურეთ შესვლა სასტუმრო „ვ—ში“ და იქ შექეფიანებულ პრ—სთვის ანგარიშის მოთხოვა.

წყალფუშვალის ფეხსაცმელი

„აიღეთ 2 ბოთლი სელის ზეთი, ცოტათი გაათბეთ, მერე შიგ გაადნეთ 60 გირვანქა ქონი, 6 წმინდა სანთლის კოშტი და ამოდენივე ფისი. როცა გენებოსთ, ეგ ნელთბილი წამალი წაუსვით ჩექმას, არც წყალს შეუშვებს, არც სინესტეს.

(27 აგვისტო, კ. თავართქილაძე)

P. S. უკეთესი საშუალებაა: აიღეთ 3 ფუთი წმინდა ქვიშა, 1/2 ფუთი დუღაბი და ხუთი ვედრო წყალი. აზილეთ ერთი მეორეში ვიდრე მიიღებდეთ ფელამუშის მაგვარ სითხეს. ამას მიუმატეთ წვრილი ღერძი, ასე 1/2 ვედრა. მიღებული ნივთიერება მაგრათ ჩასტკეპნეთ ფეხსაცმელში, ვიდრე გაივსებოდეს. გააციეთ და გამოაშრეთ.

ასეთი ფეხსაცმელი არ შეუშვებს არც წყალს, არც სინესტეს, არც ქარსა და არც ფეხს.

ექიმბაში.

გ ა მ მ ა ნ ა

(ფოთისათვის)

თმა თეთრსა და ულამ-შავს
მუშაკათაც სახავს თავს,
ეს კულტურის მსახური
(თუ არ ასვით კახური.)
გომება ბურყუებს,
ვითომ პროლეტარია,
თუმც ქართული ვაჭრობით
ქანქარს ხელი დარია

წლობით იცავს რამაზანს*)
როგორც მაჰმადიანი,
რომ ნუნუას გავლენით
არ მიადგეს ზიანი.

მარა როცა დადგება
მისი ბაირსმეა**)
ერთად შესვამს დანათმენს
ნახვაც „კი რამეა.“
როგორც ზოგი სარდალი,
(უკან მსვლელი ჯარებით)
ანგრევს, ამტვრევს ყველაფერს,
ვერც კი წაეკარებით.
თუ არ გჯერათ, მიბრძნდით
კაპარქინის პირათა,
დაშლილ—ხიდე ლობებს
თქვენ იხილავთ ხშირათა.
საქიროა მათრახი,
თავის გრძელი კუდითა
ას ოცი აქვს მისჯილი
ჯოჯოხეთის „სუღითა“.

ბუტუნა.

ოფიციალური გაპარსვა

მიხეილს ძალზე უყვარდა მოგზაურობა. არა ნაკლებ უყვარდა მას ყოველ დღე წვერ-ულვაშის პარსვა. ერთხელ, კავკასიის ქედის კალთებზე მოგზაურობის დროს, მან სამართებელი დაჰკარგა. საგონებელში ჩავარდა მიხეილი, რადგან სამი დღის განმავლობაში მისი სახე შეიპოსა გაუვალი სქელი ბალნით...

ერთი კვირის სიარულის შემდეგ მიხეილმა კარგა მოზდილ სოფელს მიაგნო და პირველივე კითხვა მისი მიმართული მოსახლეებისადმი იყო:

— ჰაი, ძმობილო, აქ თქვენ დალაქი არა გყავთ?

— როგორ არა, შენი ქირიმე! აი, იმ სახლში

ცხოვრობს პეტრეი! ის არის ჩვენი დალაქი.—იპოვა მიხეილმა პეტრეს სახლი.

სალამომდე, ვიდრე პეტრე ყანიდან დაბრუნდებოდა, სტვენასა და პეტრეს მეუღლე თებროსთან ლაპარაკში გაატარა.

პეტრეც მოვიდა.

— აბა, ჩემო პეტრე, შენზე მითხრეს კაი და-

*) რამაზანი—მარხულობა.

***) ბარამე—ახსნილება—აღდგომა მაჰმადიანთა.

ლაქიაო. აბა ერთი შენებურათ გამისვ-გამომისვი სამართებელი, თორემ კაცს აღარა ვგვევარ.

მაღე ჩამოასკუბა დალაქმა—პეტრემ მიხეილი ქვაზე, სკამზე სარკის ნამტვრევი ასკუბა, რომელ-შიაც მარტო ცხვირს თუ დაინახავდა აღამიანი, გაქ-ნა სარეცხი საპონი თიხის ჯამში, გაღესა ხერხის მსგავსი სამართებელი ქამარზე, დაიფურთხა ხელზე, გაუსვა საპნის ქაფი მიხეილის ბალნით შემოსილ ლოყებს და შეუდგა ფხეკას... მიხეილმა ყველაფერი მოითმინა... ორგან-სამგან ეხლაც ამჩნევია მიხეილს პეტრეს სამართებლის ნიშნები...

ბევრი წვალუბის შემდეგ შეასრულა თვისი მი-სია პეტრემ.

- კაცო, უღვაშები რაღაზე დამიტოვე?
- უღვაშები?
- ჰო... რატომ არ გაპარსე უღვაშები?
- უღვაშების გაპარსვა ვინ გაიგონა?
- შენ რა გინდა, კაცო! გაპარსე, მორჩა და

გათავდა!

- პეტრემ პირჯვარი გადაიწერა.
- კაცო, უღვაშები როგორ გაგპარსო?
- როგორც წვერები! გაპარსე კაცო!
- არა, ძმაო, მერე გინდა, რომ ერთი ამბავი ამიტეხო და სუდში მიჩვილო? მაგის გულისთვის კატორღაში გამგზავნიან.

განცვიფრდა მიხეილი!.. ბევრი ეჩხუბა, ბევრი ეხვეწა, მაგრამ ამაოდ: პეტრე უღვაშების გაპარსვა-ზე ცივ უარს ამბობდა. და არც სამართებელს ანე-ბებდა მიხეილს—ხათაბალა არაფერი ამკიდლოსო...

- მაშ, რა ვქნა კაცო?
- აი, თუ გინდა პოლიციით გაგპარსამ.
- როგორ, როგორ?
- ტარშინას მოვიყვან, ხელ-წერილს ჩამოგარ-თმევთ, რომ არ მიჩვილებ და გაგპარსამ.

მოიყვანეს „ტარშინა“ ზაქარა, შეადგინეს ქა-ლალდები, მოაწერინეს ხელი მიხეილს ქაღალდზე და მხოლოდ ამის შემდეგ იქმნა მისი უღვაშები განა-დგურებულდი, გაკვირვებული სოფლელების თანდას-წრებით...

მიხეილს ხელწერილის ასლი შენახული აქვს. აი, რა სწერია მასში:

„მე მიხეილ იოსების-ძე კეხაძე გაძღვე ამ ხელ წერილს შენ დალაქ პეტრე გურასაშვილს, იმაში, რომ ჩემი თხოვნით გამპარსე ჩემი საკუთარი უღვა-შები და მე არაფერს სუდში ამაზე არ გიჩვილებ.“

მიხ. კეხაძე. ამ ხელწერილს ვამოწმებ ათას ცხრასს თექვსმეტ წელს ხუთ თიხათვეს ს. ქედისძირის მა-მასახლისი ქორიშვილი“..

ამისთანა ამბებიც ხდება ქვეყანაზე!

გუგული.

აღვასხანი

გავარდა ზარბაზანი და ღმერთმა ისე თქვენი მიცვალებულები გამოაღვიძოს, როგორც მე გამო-მეღვიძა.

ე, ბიჭო, აღმისხანა, თუ ვარგხარ, ახლა გამე-იჩინე შენი პალაქენია მეთქი. მთელ ქალაქში პირ-ველი პოვარი: ხარ, — საუკეთესო გასტინცაში მსა-ხურებ, რაზე გავამდიდრო სხვაი ჩემი შრომით; მო-დი მე თითონ გავაღებ სტალავოს მეთქი. მივედი ხაზეინთან და ევიღე რასჩოთი. ერთი ჩაფიქრდი... ბიჭო, ამ სტალავოს რომ აღებ, შენც ხომ ისე უნდა გაპარონ, რავარც მე ვპარავდი ჩემს ხაზეინს? ჰა, მა-გას ვერ ვიზამ? მე უფრო კარგად მოვაწყობ ჩემს საქმეს—მეთქი და გადავწყვიტე ცოლის შერთვა-ვიშოვნი სულის მეგობარს, მარჯვენის ამხანაგს და ორი ერთად კარგად წვეიყვანთ ვაქრობას — მეთქი... მარა, ვინ შევირთო? გოროდსკოი ბარიშნა? აა-პა! იმის შლაპკას და ტუფლებს არ ეყოფა ჩემი ნა-შოვარი და მამიჩემის დანატოვები! ისევე შევირ-თავ სოფლის გოგოს, ნაკოლკას დავახურავ, წუ-ლას ჩავაძმევ—ისიც კმაყოფილი იქნება და მეც ეკომონიას გაეწევ.

ასეც მოვიქეცა. წვეედი სოფელში, ამოვარ-ჩიე ერთი ძველ მაგარი გოგო და დავიწერე ჯვარი, ახლა მის სილამაზეს არ იკითხავთ?

ოცი წლის ნახედნი ქაკი ცხენივითა ჰქონ-და ქვედა ტუჩი ჩამოშვებული. თვალები—ერაი ფრანციაში იყურება, მეორე—ჩინეთში. ცხვირი აქვს ამფართე. ტრაპიზონში რომ ქვა ისროდო, იმას მოხვდება ცხვირზე, დაბალი ჯუჯგი და ქუ-ზიანი.

არ იკითხავთ, რატომ შევირთე ეს მშვენიერება?

რაც მე ჩვენი ქალების ეშმაკობა მინახავს, ლამაზ ქალს რაფა გავაქაქანებ ოჯახში? ერთი თუ განზე მიიხედე—გატოვა სიყვარული! ჩემ ცოლს კი, ძალიანაც რომ მოუნდეს არ შეიყოფა, რომელი ვაჟაკი იქნება ერთი შეხედოს და კულმომწვარ კატასავით არ გეიქცეს.

ახლა ჩაცმა?! ერთი როტა სალდათის შენახვა ჯობია ერთი ლამაზ ქალის შენახვას!

ჰო და ვიფიქრე, არც ხარჯი მექნება, არც არავინ გოუარშიყვდება მეთქი. დევიწერე ჯვარი და ჩვეყვანე თფილისს.

სტანციიდან დაწყებული ჩემს ბინამდე სულ კვილა-კვილით მივიყვანე. რამდენი მაღალი სახლი ნახა, იმდენი იკვილა.

ვარანცოვის პამიატნიკს რომ შეხედა, მკითხა,—იი კაცი სულ ასეა გაჩერებული? რომ კაბები და ბათინკები დენახა ქე არ შეექნა გული! ჰო გენაცვალე! გაჩერებულია, მარა რომ დალაღდება ქე ჩამოუღდება ქვაზე, მეთქი. მაღაზიებში, „უი, რა კაია!“ წამეძახა ერთი. „აგი მეც ქე დამშვენიერდება!“ ჩამილაპარაკა მეორეთ. „ოი, ისე დაგიშვენიერდა გვარი. შენ რამე დაგშვენიერდეს მეთქი! ვიფიქრე და გადავწყვიტე ქუჩაში აღარ გავატარო, ჩაკეცე ქუჩაში და ვარეცხე პასულა.

ვაქრობა—სიცოცხლე გაქვთ, კარგი მქონდა. ნახევარ გინვანქა ხორცს ვაყვიდი სამჯერ. ჯერ მოხარჩავდი სუფს! ჰო და მუშტარი წვესს თუ შეხვრებდა, თვარა ხორცი არ შეგქამოს ქირმა! აქ რომ ვაქრავდა კბილს, ძვირე გვერდით გამოაგორებდა. კარგად რომ გამოსწუწნიდა წვესს ვადმოაგდებდა თფეშზე. ამ ნაღვე ლუქმას დავკეპავდი და ვაკეთებდი ბეფ-სტროგონოს. მუშტარი თუ ძან მოშიგებული იყო, ქე ყლაპავდა ინდაურივით თელ-თელათ, თუ არა და გამოწუწნიდა სმეტანს და გადმოყრიდა. ჩაუძახებდი მაშინკაში, დავფქვავდი და ვაკეთებდი კატლეტს, პერაჟებს ან ბიტკი სლუკომს... ჰე, აქანა თავდებოდა ერთი ნაქერი ხორცის ოპერაცია.

ასე ამგვარათ ქე მიდიოდა ჩემი საქმე კარგად, რომ ჩემი მშეთ უნახავი არ გადამრეოდა.

ერთ საღამოს მივედი სახლში დალილ დაქანკული და მივეგდე ლოგინზე. მოვიდა, თავზე ხელი გადამასვა და მაკოცა. ცოდვა გამქლვანებული სჯობია, ქე მიამა პატარა! სახეზე რომ ღიმილი

დამინახა კილა მაკოცა. მევედი ეშხზე, დავხუქე თვალები და მეც ვაკოცე. ოი, რატომ მიწა არ დამეყარა ტუჩებზე! მომხვია კისერზე ხელი და ენა მოჩღექით მითხრა: „აღმასხან, მე ბაჩაჩები მინდა!“ უტბათ გამკრა კინკრინოში. „ბაჩაჩები“ რა შენი სიკვდილია—მეთქი? ბეჩა, არ იცი, ტუფლებიაო! ღმერთო, რატომ სულს არ ამომახდენ, ამას ტუფლების სახელი უსწავლია, ევიწი და წამოვარდი! შე გლახა, შე მათხოვრის შეილო! შიშველი ფეხით ტალახში და ქვეზე ნარბენი ფეხები დახეთქილი გქონდა და მე აქ 40 მ. ტუფლებს მახოვ?! არ გნახოს ჩემა თვალებმა, ეიკარი ბარგი და გასწი შენს სოფელში მეთქი! ატყუდა ჯოჯოხეთი! ყველა სიკეთესთან ისტორიკაც რომ ისწავლა!

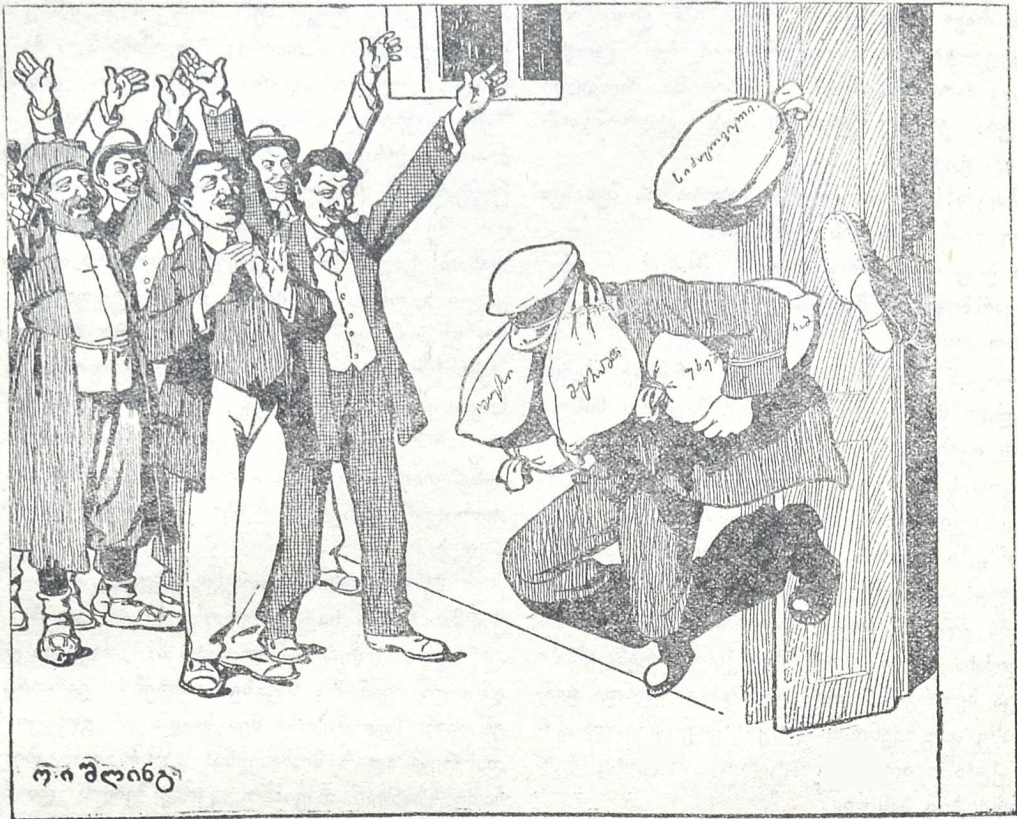
რა გქნა დაღალული კაცი სახლში დასასვენებლად მოვედი და რა სასიამოვნოა დედაკაცის ტირილი, ამოვიღე ოთხი წითელი ქაღალდი და მივეცი.

მგონია ამით გათავდა მეთქი... არ შეგქამოს ქირმა. ჩემდა საუბედურათ ქე არ დაცხა!

ერთ დღეს ჩამილაპარაკა: „ქვეყანა დაჩაში მიდის და ჩვენ რა სხვაზე ნაკლები ვართო.“ ვეგვ, ეს ძან შემომპაპარა მეთქი და არ გავეცი ხმა. დედა რომ აღარ მომხსენა! „კასრულნიკებიც-კი დაჩაში გზანიან თავიანთ ცოლშვილს და ჩვენ ხომ რესტორანი გვაქვს... რატომ არ უნდა წვევიდეთ დაჩაშიო?? კილა წვევიყრუე მარა დედაკაცთან რამეს გახდები თუ?! რომ მუაწყო პრუენა—ეიჩემა: დაჩა, დაჩა, დაჩა!!! ოი, გაგჩაჩა ჩემა სალოცავმა! გამიჩინა ჯოჯოხეთი. გადავწყვიტე, გავუშვა დაჩაში, მარა მარტო რაფა გაუშვა? ის ოჯახ დასაქვევი ბრუციანია—ან ფაილონი გასრესავს, ან ვინმეს დეეჯახება და ცოდვა ამიდუღდება მეთქი, დავადევი ბოქლომი ჩემს სტალიავოს და წვევიდი დაჩაში.

გავუყარე პოდრუჩქი და გავატარე პარკში. რომ დენახა ეს მუხლებამდე დაკაიწებული და გულ მოღლეტილი ქალები, ე მოღრენცილი თვალები რაღაცნაირათ გაუშტერდა... ერთი დამცეცხლა, არ მიამა, მარა გაეჩუმდი და ველი, რა იქნება. „ბეჩა, რა კაი ჩაცმულები არიანო! ჰაა! ღმერთი არ გაგიწყრეს, არაფერი მომთხოვო, თვარა რომ ამოგკრავ პანდურს, პირდაპირ შენს სოფელში დავადებ—მეთქი! გაგიგონიათ დედაკაცი რამემ შეაშინოს? რომ მივედით სახლში—ერთი მაკოცა. რაცხა

სცენა ერთ ქალაქში

რამზელი. რას იცინით, გზა უნდა დაფულოცოთ!
სხვები. დაფულოცოთ, დაფულოცოთ.

არ მიამა ე კოცნა, მარა რას ვიფიქრებდი. ვახშმათ რომ დაეჯექით დამადვა მხარზე ხელი და მითხრა: „იცი, ალმასხან, ძალიან გულით მინდა კლოში“ კი, გენაცვალე, ახლა რაღა დროსია და ხვალ შეგიყვან საუკეთესო რესტორანში და ერთის მაგივრათ ორ პორციას გაქმევ მეთქი. “შე სულელო, კლოში საქმელი კი არა, ჩასაცმელია... კაბააო?—რომელი კაბა-მეთქი?—ახალ მოდის კაბაო! კაბაო! დედა, მომეკიდა ცეცხლი! ამ სასაკვილოდეს ერთი შალის კაბა აქვს, ერთი ჩითის, ერთი სატი-ნის და ერთიც, ოი, გაგიშავდეს გვირგვინი, ერთიც საგვირგვინო, და ახლა კიდო კაბა! მერე რა კაბა! ახლანდელი კაბა! რო გაფინო მინდორზე და კი ლაფშა ცხენით იქნერ სამ დღეს ვერ შემოუვლი! ვეღარ მოვითმინე, დაგტაცე ხელი ქაფქირს, ვესროლე და წვივის ძვალი შაბივით გადაუშტვრიე. ახლა ფეხმოტეხილი გდია ლოგინზე! არც კლოში უნდა, არც კლოში და აღარც პოდსაპოშ-კი.

ჰო და ვინც ამ სიძვირეში ცოლს შეირთავს, ჩემზე უარესი დღე მოელის.

ვალ. შალიკაშვიდი.

სიგლარა მოტყუაბულ გუიოსა

გაქივრებამ მაიძულა ამ სახლპრო დუხტირ დროში, განვიზრახე სადმე წასვლა, შემეძინა ცოტა გროში. იმ დროს ჩვენში თარეშობდა ნიკო, ჩუმი გაიძვერა, ვილაცისგან მინდობილი ჰქონდა მუშა აეწერა. იმოდენა ილაყლაყა ბეჩავს გული ამიძვერა და ჯოჯოხეთს წასასვლელაო შემეცდინა .. დამაჯერა. არ ვასულა ერთი კვირა,

რომ შემემთხვა ეს ამბავი:
ჩვენი გულა და ნაბალით,
შიგ „ჩურბუქში“ გვიკრა თავი.
რასაც გზაში გვპირდებოდა
ნიკო, ჩუმი გაიძვერა
თურმე იგი თამასუქი
ცივ ყინულზე წაგვიწერა.
იქ ჩვენ ბევრი უცხოც დაგვხვდა,
ვინც არ იხსენებს ქებით,
ასჯერ ფლიდი, შემპარავი
ჩვენს ნიკოსთან შედარებით.
მედუქნე ჯიჯიეშვილი,
იოსებ და ისაკია
რაც კაცისთვის საჭიროა
იმათ სწორეთ ის აკლია.
მათი გირვანქა ჩარეკობს
მანეთს ღებულობს შაურად,
მუშის ზურგი გაიხადა
მან გემრიელ ხაჭაპურათ.

ელაქუცება უცნობებს
ექცევა ვითომ ძმურათა,
როცა მიინდობს, გაიხდის
მას მყისვე საწყველ ფურადა.
ბატონი სამსონ საჩინო
აქ არ ღირს მოხსენებადა
ფულისთვის ძმასა გაყიდის
გულს მიინიჭებს შევებასა.
ემშაკი და შემცოდავი,
როგორც ტურა, როგორც მელა,
მუშა ხელში ვინც ჩაიგლო
გაატყავა ერთობ ყველა.
თუმცა მათ ბევრი იმსხვერპლეს
მუშა შავი, უბედური,
მაგრამ ბოლოს წამწარდებათ
სხვისი ოფლის მონაწერი...

შხამიანი.

კატარა ფელეტონი

ბ ე ლ ე ფ ე ლ ე თ ა ნ .

2

— ძინ, ძინ, ძინ!

— ვინ იძახის?

— მე კი არ გეძახი, ვლამბარაკობ!

— ვინ თქვენ, ვინა ხართ? რა გნებავეთ?

— განა ველარ მცნობთ!

— ვერა!

— სასაცილოა ღმერთმანი, სამწუხარო რომ არ იყოს!

— აა, გიცანი, გიცანი.

— აბა.

— ვასო აბაშიძე!

— ხა-ხა-ხა-ხა-ხა... ვასო აბაშიძეო?! რა მსგავსებაა...

— მაშ, ვინ ხარ, კაცო, რათ ხუმრობ? ხომ იცი ახლა საოხუნჯოთ არა მცალია...

— არც მე მოვსულვარ საოხუნჯოთ; დიდი, სერიოზული და მასთან კურიოზული საქმე მაქვს თქვენს რედაქციასთან!.. უნდა გამისწორდეთ, იცით თუ არა, უნდა გამისწორდეთ!.. ახლა მიცანი ვინცა ვარ?

— ახლა სრულებით აღარ მსურს თქვენი გაცნობა...

— ეგ თქვენ ვერ გიშველის; უკვე გაბმული ხართ ხაფანგში.

— რაშია საქმე?... ნუ მაცდენთ ღვთის გული-სათვის!

— ეჰ, ძალიან იოლათ მოგინდომებია გადარჩენა! თქვენ დიდათ პატივცემულ ორგანოში ჩემი აღმატებულების შესახებ ლანძღვა გინება ამოვიკითხე. როგორ ბედავთ თქვენ ამას?! ვინა გგონივართ მე?..

— ბატონო ჩემო, გვაუწყეთ თქვენი ვინაობა, ვიცოდეთ ვისთან გვაქვს საქმე. მეტათ შორიდან იწყებთ, აქიანურებთ საუბარს და მე არ მცალიან ფელეტონი უნდა დავბეჭდო?

— რაიო? ტელეფონი უნდა დავლექო? აბა გაბედეთ...

— ნუ ხუმრობთ, თუ ღმერთი გწამთ, ტელეფონს რას ვერჩი, ფელეტონი უნდა დავსწერო და დავბეჭდო.

— ჰოო, ეგ თქვენი ნებაა... მაგრამ ჩემს სალანძღვათ ვინ მოიცალა ამ დღეებში? არ შეიძლება მაცნობოთ?

— თქვენ ვინ ბრძანდებით?

— მე ნიკოლოზ ჯინჯილოვი გახლავარ! ერთი პატიოსანი, უწყინარი, გულაღალი კაცი ვარ და ვინ შეეხო ჩემს პიროვნებას ისე შეუბრალებლათ, აჰ.. მაცნობეთ და შემდეგ მე ვავეუსწორდები მას... ის ელაც „ქარხალელია“, გაუზღელი, მუტრუკი! რათ ამოფარებია ფივსდრინის, თუ იმას სიმართლის თქმა უნდოდა, აჰ?.. მითხარ, გამაგებინეთ... რაკი ფელეტონებს სწერთ, მაშ რედაქციის თავი და ბოლო თქვენ ყოფილხართ!..

— ოო, ახლა ვიცი ვინც ბრძანებულხართ— ნიკოლოზ ჯინჯილოვი! კეთილი და პატიოსანი, თქვენ შეგიძლიათ თავი იმართლოთ ისევე ჩვენი პატივცემული გაზეთის საშუალებით.

— რას ამბობ, კაცო! მე ახლა უკვე მოხუცებაში შევდგი ფეხი და თქვენი გაზეთის თანამშრომლობა გინდა დამაწყებინოთ? მეორეც— მე კარგათ ქართული წერა არც კი ვიცი, თუმცა ძველი ქართველი ვარ, განთქმული გვარიშვილი! მე მოკითხვის წერილებს სხვებს ვაწერინებ ხოლმე როცა დამქირდება...

— ბატონო ნიკოლოზ! ჩვენი რჩევა ეგ არის: აუცილებლათ კულტურული საშუალებით უნდა ინებოთ იმ კორესპონდენტთან გასწორება, სხვას ჩვენ ვერაფერს გირჩევთ... შემოიიარეთ რედაქციაში და უფრო დალაგებით მოვილაპარაკოთ... ნახვამდის!

— არა, არა, მადროვე ცოტახანს, თუ ღმერთი გწამს... მე ბოლმები გულს მიკლავენ... ჩემი მამულდედული ბანკებშია დაგირავებული და „პროცენტების“ ფული არ მაქვს, რომ შევიტანო თავის დროზე... ორი შეილი ომში მყავს და არ ვიცი რა მომელის... ცოლი, ჩემი ერთგული და გამამხნევებელი ხვარამზე ავათაა... არც ერთი ექიმის წამალში იმას არაფერი უშველა...

— მაპატივეთ, მაგრამ უნდა დაგტოვოთ, აღარ შემიძლია მეტის მოთქენა; ფელეტონს ველარ მოვასწებ სახვალიოთ.

— აბა-აბა-აბა-აბა-აბა, არაფერი გზით, არაფერი გზით არ შემიძლია თქვენი მოშორება, სანამ ყველაფერ ჩემს გასაქირს არ ავიხსნით, არ გაცნობებთ თქვენ, საზოგადო მოღვაწეს... ჰო, წამალი არ წაადგა, ფული ნასესხები, ნავალები ტყუილა იკარგება

აფთიაქებში... მაშ, არ უნდა გამეღანძღა ის აფთიაქარი? ის კი არა, უნდა მომეკლა!.. ესლა გამომდგარა და გაზეთი მღანძღავს, ათას კორებს მიგონებს: როდის მივიწიე მე ჯოხით საცემრათ? მართალია ორიოდ სიტყვა ცული ვუთხარი წამლის გაძვირების გამო, მაგრამ ჯოხი არ მომიღერებია; ტყუილია, სულ ტყუილს სწერენ გაზეთში... ამისათვის მან პასუხი უნდა აგოს... ორში ერთი: ან მითხარით, გამაგებინეთ ვინ არის ის „ქარხალელი“, რა კაცია, საიდან გაიგო ის ამბავი, თავისი საკუთარი თვალებით ნახა, თუ არა; ან და თქვენ უნდა ბოდიში მოიხადოთ, როგორც შემცდარმა და კორესპონდენტის მიერ მოტყუილებულმა... უნდა აცნობოთ ქვეყანას, რომ მე ჯოხით არ მივწუთვლვარ აფთიაქარზე... ეს სისხლის სამართლის საქმეა... უნდა დამიმტკიცოთ...

— დამშვიდდით, ბატონო ნიკოლოზ, დამშვიდდით; ყველაფერი გამოსწორდება... შემოიარეთ რედაქციაში, ხომ იცით სადაც არის მოთავსებული, ნომერი...

— ევ, კიდევ რედაქციაში!.. მე იმ რედაქციაში, სადაც მღანძღავენ—ფეხის დამღმელი არა ვარ...

— მაშ, პასუხი გამოგზავნეთ, დავბეჭდავთ... ესლა მშვიდობით აღარ მცალიან...

— ძინ, ძინ, ძინ!
— მოიცა, მოიცა, ერთი კიდევ უნდა გითხრათ...

ტელეფონი დადუმდა.
ალბურიონი.

რკინის გზის მთავარი სახელმწიფო (სცენა)

გავარდა ხმა: სახელმწიფოში ხალხს ღებულობენო... დავაწერიე „პრაშენიე“, მიუტანე ნაჩაღნიკს და მუხლის ჩოკით დევუქყანე: გასპადინ ნაჩაღიკი, ნი იმეტი ნი დომა, ნი ბეღელი, ნი კუსოკ ზემლა, პაშირაიშ სიმესტვა გალოდა და პრინიმაიტი ნა მასტერსკოუ, მეთქი. ჯერ გეიციანა და მერე მითხრა: პრინიმაიტიო.

დევნიწე მუშაობა; გათავდა თვე და ვნახე ჩემი ტაბილი... ვნახე მარა რა ვნახე, თლა მარსკლავით მოქედლილია წითელი მელნით. 18 ჩასოვ და

18 ჩასოვ, დავთვალე და გამევიდა ერთ თვეში სულ 72 დღე და 2 საათი. გავკეთილი და აგია; ვიფიქრე თუ ასე ვიმუშავე ექვს თვეში გადავასახლებ ჩემ მეზობელ ივანიკას-თქვა. გევიდა კილა ერთი თვე და ქი არ მომენატრა იმერული ხარჩო და დომი მივედი უფროსთან და უთხარი: ესლი პუსტიტი ნა იმერეთ, კაკ ღრუგოი ნისოტი ტებე ინდოურ, ბატ, გოქ, ისთე მეც მოგიტან მეთქი, მარა არ შეგქამოს მიწამ. მეწყინა მარა რას ვიქდი?!

გევიხედე ერთ დღეს ევედი პარაოზე, ჩემდა საბედნიეროთ დამისრიალდა ფეხი და ბრავანი მუაღინე ძირს. გავაქანე ფეხი, რას გააქანებ, ზედ მუხლთან გადამტეხი. გავკეთილი კაცი და აგია, თუ ვიშოვე ოტპუსკი ახლა თქვა ვიფიქრე და შეეჩოჩდი კანტორაში,—გასპადინ მასტერ, ნოგი სლამალ დავი ოტპუსკ მეთქი. ჩორთ სტაბოი დიომ დვა დნიაო.

გამოეჩოჩდი იქიდან, მივეცი სტოროყს ორი შაური...

გევედი კარებში და სულ ასკინკილეს თამაშით მივედი შინ. გადვიკიდე ხურჯინი, ჩევიდე ჯიბეში „სიზონი ბილეთი“ და ჩიკ ჩიკ... ჩიკ-ჩიკით ჩევედი სტანციაში. დეიკრა ზვანოკი თუ არა, შეიქნა ქალების კოტრიალი, კაცების ცხვირ-პირის თეთქვა. ჩამოვიკიდე ხურჯინი და მე მესამე ატაქაზე ამოუჯედი ერთ დიდ კარზინკას.

დეიძრა პოეზი თუ არა მომესმა კანდუხთორის ხმა:

— ჩია ხურჯინ? სნიმაიტი სკარეი!
— ჩემია ბ-ნო, მინდოდა სკამეიკის ქვეშ შემენახა, მარა იქინე თქვენ სტუმრებსა სძინავთ.
— ეტო ნი ტვოი დელა! დავი ბილეთ.
უჩვენე „სიზონი“ თუ არა მისთანა მრეხვა ბილეთის გასაჭრელი მაშინკა ფეხში, რომ რინინ-რინინით ჩამევედით მე და ჩემი მეზობელი კარზინკა ზევიდან.

— რაზე ტი ნიზნაიშ პო პრიკაზანიე ნაჩაღნიკ ღაროვა „სიზონი“ ბილეტამი ნა „სკამეიკი სიდეტ“ ნე იმეტ პრავა. ამ ჩხუბში ვინცხამ მოიკიდა ჩემი ხურჯინი და ქე მივა.

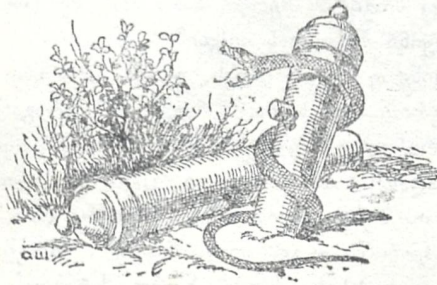
— მეიცა ძამია! თქვენ შეგეშალათ, მაი ხურჯინი ჩემია!

— შენ სიცხე ხომ არ გაქვს ჩემ ხურჯინს შენ მასტავლი?

შევიდა ის და წაგვიყვანა ორივე. შევედით

კონტორაში და დოუნინსს ჩემ ხურჯინს ხასედა-
ნიე. ილაპარაკეს უენოთ, აპაქუნეს თვალეები, იფ-
ხანეს ჯიბესთან და განაჩენი გამეიტანეს ამფერი: ნა-
ობახთი ხურჯინს და მიმტანს (სასჯელს შეიხდიან
იმავე კანტორაში) და მე სრული განთავისუფლება.
ასე დამთავრდა ჩემი მგზავრობა.

აღმაშია.

ლაკაშები

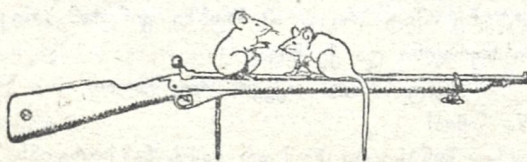
(ბუტუნას სააგენტო)

ბ-ნი „მხიფაგი“ სამეგრელოს ებარხიდან დაბ-
რუნებული გაემგზავრა გურიაში სასულიერო საქ-
მების განსაკუთრებულ მონდობილობათა საძიებლათ.

ბ-ნი „თვალთმაქცი“ დაბრუნებულა ფოთში
აგარაკიდან და შეუდგა თავის თანამდებობის აღ-
სრულებას.

ქ-ნი „როკაპი“ ცნობას იძლევა, რომ ის ამ
დღეებში დაუბრუნდება თავის პოსტს, ის ზაფხუ-
ლის გამო დასასვენებლათ იყო აგარაკ „ჩეგოლაში“*)

უფ. წინასწარმეტყველი „თილისმა“, რომე-
ლიც მალიარის (უემური) ავთმყოფობით შეპყრო-
ბილი ექიმების რჩევით „ახტალის“ ტალახებში იყო
საბანაოთ წასული, სავსებით განკურნების და აღ-
რე დაბრუნების ცნობას იძლევა, რამაც დიდათ გა-
ახარა ჩვენი სააგენტო.

*) ჩეგოლა—ცნობილი თეარი მთა სამეგრელოში.

ელენეს კაბა

(პატარა მოთხრობა)

I

საბრალო ელენე! ძლივს ეღირსა ახალ მოდის
კაბა!.. მაგრამ, როდესაც ვამბობ „ეღირსა“ მეტიკი,
მეშინია-ამ სიტყვით უნებლიეთ შეცდომაში არ
შეგიყვანოთ; არ იფიქროთ, თითქოს კაბა სრუ-
ლიათ მზათ იყოს და ტანზე ჩაცმის მეტი არაფერი
სქიროდეს, არა! მაგრამ უმთავრესი მშვიდობიანათ
დაავგირგვინა ელენემ! საკაბე უკვე ნაყილია, შესა-
კერი ფულიც ჯიბეში აქვს. ხვალ მკერავს ჩაურბე-
ნინებს, შემდეგ ორჯერ-სამჯერ მოიზომებს და...
მორჩა, ორი დღის შემდეგ კაბა მზათ იქნება, ორი
დღის შემდეგ ელენეს შეეძლება ახალ მოდის კაბით
სიარულისი ოპ ღმერთო ჩემო! რა ბედნიერი დღე
იქნება ის დღე ელენესათვის!..

ენა ყველაფერს ადვილათ იტყვის! „ახალ მო-
დის კაბის შეკერვა“! რა ადვილი სათქმელია, მაგ-
რამ იცით კი როგორ დაუჯდა ელენეს ეგ კაბა?
მერწმუნეთ რომ ვერც გაიგებთ, სანამ კარგათ არ
გაეცნობით ელენეს ტანჯულ ცხოვრებას.

სწორეთ გულქვა ადამიანია ელენეს ქმარი,
ლუარსაბი! ვინ მოსთვლის რამდენი ეხვეწა ელენე
მას, რამდენი ემუდარა, რამდენი ცრემლები დაღვა-
რა, მაგრამ ამაოთ! თითქო ლუარსაბს გულის მა-
გიერ ცივი, ქვა ეღოს მკერდ ქვეშ.

დაღონდა ელენე, სევდამ შეიპყრო იმისი
უმანკო გული; ის ნათლად ხედავდა რომ ხვეწნით,
და ცრემლებით ვერაფერს გახდებოდა ჯიუტ ქმარ-
თან. დიდი ფიქრის შემდეგ ელენე დარწმუნდა, რომ
მას მხოლოდ ერთად ერთი გზა დარჩენოდა და ეს
გზა იყო, გზა ბრძოლისა! მან გადასწყვიტა რაც
ნებაყოფლობით ვერ მოიპოვა ის ბრძოლით მოე-
პოვებია და აი კიდევაც დაიწყო საბედისწერო
ბრძოლა.

II

მშვენიერი მაისის საღამო იყო! ცოლქმარი
დერეფანში მაგიდას შემოსხდომოდნ და გრილ
ჰარზე უდარდელათ შექცეოდნ ჩაის. ორთავე
კარგს გუნებაზე იყო. განსაკუთრებულ სიმხიარუ-
ლეს ელენე იჩენდა; ის წამ და უწუმ კისკისებდა
და ცდილობდა მისი სიმხიარულე ლუარსაბსაც გა-
დასდებოდა; ბოლოს, რაკი დარწმუნდა ელენე,

რომ ლუარსაბი მართლაც კარგ ხასიათზე იყო და მადიანდაც იხლუბებოდა ჩაის—გადასწყვიტა გაეზიარებია მისთვის თავისი სურვილი.

მაგრამ ელენე არ გახლდათ აჩქარებული ხასიათის ქალი, რომ ლაპარაკი პირდაპირ საგანზე დაეწყო. ის ყველაფერში დინჯათ და წინდახედულათ იქცეოდა. ამიტომ მან პირველათ სულ სხვა, გარეშე, საგანზე ჩამოაგდო ლუარსაბთან საუბარი; შემდეგ ნელ-ნელა და დიდი სიფრთხილით გადავიდა საერთოდ მოდაზე, შემდეგ კი ახალ მოდაზე. აქ მან ჩამოთვალა მისი ყოველივე ღირსება, აღნიშნა, თუ როგორ აკობტავებს და ალამაზებს ის ტანს, თუ როგორ უხდება მალალს ან დაბალ ქალს, მსუქანს, თუ ხმელს, შავგრემანს, თუ თეთრ ფეროვანს; ერთი სიტყვით ისე გაერთო ელენე ამ ლაპარაკში, ისე გაიტაცა ახალ მოდაზე საუბარმა, რომ მას ყველაფერი დაავიწყდა, დაავიწყდა თვით ჩაის დალევაც კი, რომელიც ყინულივით გაცივებულიყო; ის ვერაფერს ხედავდა ამ დროს თავის გარშემო: ვერც მაგიდას, ვერც ლუარსაბს, ვერც თვით ბადრ მთვარეს, რომელიც ის იყო თავმომწონეთ ამოცურებულიყო მთების გადაღმიდან, სწორეთ ელენეს პირდაპირ გაჩერებულიყო, უღიმოდა მას და თავის ვერცხლის ფერ შუქს უხვად აფრქვევდა მის მშვენიერ ცოტათი შეწითლებულ სახეს; ოჰ, ღმერთო ჩემო! როგორ ლაპარაკობდა ამდროს ელენე! ის სიტყვებს სრულიად არ ეძებდა, სიტყვები თავის თავათ მოდიოდა, მოჩუხჩუხებდა მის ლალისფერ ტუჩებიდან, ვით მთიდან გადმოიჩქეფარე ანკარა ნაკადული.

ლუარსაბი დიდ ხანს პირდაღებული შესცქეროდა ელენეს. მას ვერ წარმოედგინა ვინ იღვა მის წინაშე, ელენე თუ სხვა ვინმე და როდესაც დარწმუნდა, რომ ის ნამდვილი ელენე იყო, ნაღვლიანად ჩააქნია ხელი და რაღაც გამოურკვეველ ფიქრებს მიეცა.

— ჰოდა, ასე, ჩემო კარგო! ასეთი კარგია დღევანდელი ჩვენი მოდა! ოჰ, ღმერთო, რა მშვენიერია, რა გასაგიჟებელია! პირდაპირ ენით ვერ გამომიტყვამს მისი სიმშვენიერე!.. მიტომაც არის, რომ ახლა ყველა იმას იკერავს! აბა განგებ დაავირდი თუ ნახავ სადმე, ან ქუჩაში ან ბაღში, ისეთ ქალს, რომელიც ამ მოდაზე არ იყოს გამოწყობილი!.. მგონი ჩემს მეტს ყველას შეუკერავს!.. მეც ხომ მათში ვერ გამოვწყდები (ეს სიტყვები ნაღვ-

ლიანად და ოდნავ გასაგონათ ჩაილაპარაკა ელენემ).. მეც მაქვს სურვილი შევიკერო ის, რასაკვირველია თუ შენ მიიღებ ამ ჩემ თხოვნას და საქირა ფულსაც გადმომიცემ!..

ელენე დადუმდა და მომღიმაირი სახით მიაცქერდა ლუარსაბს. ლუარსაბს ეგ სიტყვები ლახვარივით მოხვდა გულში. ის მეტის მეტად ხელმომჭირნე კაცი იყო და საშინლათ ეზარებოდა ფულის უბრალოდ დახარჯვა. აგერ ხუთი თუ ექვსი წელი მსახურობდა რაღაც დაწესებულებაში და არავის არ უნახავს, მას ექეფოს, ან ეთამაშოს და ფული უმნიშვნელოთ გაეფლანგოს. შეიძლება ამიტომაც იყო რომ ლუარსაბს ამხანაგებში „ძუნწის“ სახელი ჰქონდა დავარდნილი და ზოგი ზედმეტ სახელათ „პლიუშკინსაც“ კი ეძახდა.

ასე თუ ისე ელენეს სიტყვებმა საშინლათ იმოქმედა ლუარსაბზე; ის დაიბნა, აღარ იცოდა რა პასუხი მიეცა ცოლისთვის. უნდოდა რაღაც ეთქვა, მაგრამ სიტყვებს ვერ პოულობდა. საზოგადოთ ლუარსაბს ხანგრძლივი ლაპარაკი არ შეეძლო. დაიწყებდა თუ არა რასმე, თითქოს უფროსის წინაშე სდგასო, ისე აღელდებოდა, გული აუტოკტებოდა, სიტყვები ყელში მოებჯინებოდა, ან და უეცრად გაუსხლტებოდა და მისდევდა მათ ლუარსაბი, მისდევდა, ისინი კი ცელქი ბავშვივით ხან აქ დაემალებოდა ხან იქ, ბოლოს ისეთი ადგილას ჩაძვრებოდნენ, რომ ლუარსაბი ვეღარ პოულობდა მათ და იძულებული იყო სირცხვილისაგან შეწითლებული ჩაჩუმებულიყო. ოჰ, რა შესაბრალისი იყო ამ დროს ლუარსაბს. მაგრამ, რადგან საქმე ფულზე მიდგა ლუარსაბმაც მოიკრიბა უკანასკნელი ძალღონე, რომ ღირსეული პასუხი გაეცა ცოლისთვის და ათრთოლებული ხმით დაიწყო: — ელენე!.. მე... შენი საქმე.. ძალიან მიკვირს... შენც კარგათ იცი რომ... რომ... მე შენს მოყვანაზე დიდი ხარჯი ვნახე... ცოტა ვალიც დამედვა... საკუთარი სახლი არ გვაქვს... უნდა რამე.. ამაზე ვიფიქროთ... და ეკონომია თუ არ დავიკირეთ... როგორ იქნება... თუ ყოველ თვეში ახალი კაბა იკერე... აქ კიდევ უნდოდა ლუარსაბს რაღაც ეთქვა, მაგრამ სიტყვა ვეღარ იპოვა, გაჩუმდა და თავისი სიტყვები მხრების აწევით დაასრულა.

ელენეს არაფრათ იამა ლუარსაბის ასეთი პასუხი.

— „როგორ შევცდი, რომ ამ დათვის გავყვი

ცოლათ, — ფიქრობდა ის — ამბობდენ მდიდარია, ფულები აქვს თავის ცოლს დედოფალივით აცხოვრებსო... და ახლა შეხე, ერთი კაბისთვის როგორ აქივრებს საქმეს! რა ძუნწი რამ ყოფილა შენი ქირიმე.“

— დიდი საქმე არ არის ერთი კაბა, — ხმა მალლა დასძინა ბოლოს მან, — არც ისე ძვირათ დაჯდება, შენ რომ ფიქრობ! ეს ერთი მიყიდე და მეტს არ გათხოვ! ლუარსაბმა დუმილით უპასუხა. ის წამოდგა და ოთახში შევიდა. ასე დასრულდა პირველი ცდა ელენესი.

მეორე დღეს კიდევ გაახსენა ელენემ ლუარსაბს თავისი კაბა, მაგრამ ლუარსაბისევე ჩვეულებრივი ფილოსოფიური დუმილით აძლევდა პასუხს.

მესამე დღეს კვლავ ჩამოაგდო ელენემ ლაპარაკი კაბის შესახებ და ცრემლ მორეული ვეფერებოდა სურვილის შესრულებას, მაგრამ ლუარსაბი მაშინვე ზეზე წამოდგა და თითქოს, რაღაც საზღურო საქმე აქვსო, ქუდი დაიხურა და სწრაფი ნაბიჯით გასწია ქალაქისკენ.

ასე გასტანა ათიოდ დღემ. ლუარსაბის ასეთმა ქცევამ ელენე მოთმინებიდან გამოიყვანა. და თხოვნა მუდარიდან ბრძოლაზე გადაიყვანა. იარაღად ელენემ ამ ბრძოლაში ლანძღვა-გინება და თავისი ცრემლები გამოიყენა. ამის შემდეგ აღარ გათენებულა ისეთი დღე, რომ ელენეს ერთი აუარ-ზაუარი და ალიაქოთი არ აეტეხა სახლში და წყველითა მწარე სიტყვებით არ შეემკო ლუარსაბი.

— „რას დგებოდი ჩემს ცოდვაში, რისთვის წამიყვანე თუ ვერ მარჩენდი, თუ ვერ ჩამაცმევდი, თუ ვერ დამახურავდი! ვინ გეხვეწებოდა? განა ამ ოთახში უნდა გამოვიხრჩევე, ქუჩაში ვერ გავიდე, სხვებივით ვერ გავიარ — გამოვიარო?! ეს ყველა იმისთვის, რომ კაბა არა მაქვს კაბა, გესმის შე დათვო! (ლუარსაბი მართლაც გარეგნული შეხედულებით დათეს მოაგონებდა ადამიანს.) რას იტყვის ხალხი, ერთი კაბა ვერ უყიდა მისმა ქმარმაო, ქუჩაში სირცხვილით ვერ გამოდისო! ოჰ, ღმერთო, ღმერთო! ამისთანა სიცოცხლეს სიკვდილი არა სჭობია!“ უმასპინძლდებოდა ელენე სამსახურიდან დაბრუნებულ ლუარსაბს. ამ სიტყვებს მოჰყვებოდა, ათასი სიმწარე, და ბოლოს ყველა ეს ცრემლებით დამთავრდებოდა. ელენე ამ დროს უეცრად ამოვარდნილ გრიგალს მოაგონებდა ადამიანს; გრიგალს, რომელიც გრგვინვით და რისხვით მოვე-

ლინება არე-მარეს, მიღწე-მოღწეწავს ყველაფერს, იქროლებს, იგუგუნებს, ბოლოს უეცრადვე ჩანელდება და ანაზღვეულათ კოკის პირულ წვიმას წამოუშენს.

დიდ ხანს იგერიებდი ლუარსაბი ქალის სასტიკ იერიშს, მაგრამ ბოლოს ელენემ მაინც თავისი გაიტანა! ლუარსაბი თან და თან სუსტდებოდა, ბოლოს მიუდგომელი ციხე დაეცა!

ათრთოლებული და აკანკალებული ხელით ამოიღო მან ჯიბიდან ფული და წყველა-კრულვით გადასცა ელენეს.

ოჰ როგორის ალტაცებით შეეგება ელენე ამ ფულს! აქამდე შექმუხნელი და რისხვის გამომხატველი შუბლი უეცრათ გაეხსნა, დასვედიანებული თვალები მსწრაფლ აენთო და გაუბრწყინდა, ლამაზ ლოყებზე ვარდის ფერმა გადაჰკრა, ლალისფერი მოკუშული ტუჩები ღიმილმა გაუბო და მთელი მისი სახე რაღაც უჩვეულო, ციდან მოვლინებულ ბედნიერებას გამოსახავდა.

ელენემ საჩქაროთ ჩაიცვა ტანთ და გასწია ქალაქისაკენ თავის ნანატრი საკაბის საყიდლოთ.

III

საკმაოთ შებინდებული იყო, როდესაც ელენე დაბრუნდა. მოდის, ილიაში ამოუდგია თავისი ძვირფასი განძი, სახე უღიმის, გული სიამოვნებით უთრთის, ხელები სიხარულისაგან უკანკალებს. მოდის და თან სანეტარო ფიქრებს გაუტაცნია: აი ხვალ დილით ჩაუტანს იგი საკაბეს მკერავ ქალს... ორ სამ დღეში კაბა მზათ იქნება, მკერავი მოწიწებით მოუტანს მას, ელენე კაბას ჩამოართმევს, ხვედრ ფულს ჩააბარებს და ათრთოლებული ხელით შეჰოიტანს კაბას თავის ოთახში. საჩქაროთ მოუხომებს, თუ როგორ დაადგება ტანზე, თუ როგორ დაშვენდება... და აი საღამოს შებინდებისას, ახალ მოდის კაბაში გამოწყობილი გაქროლდება ის სასიერნოთ ქალაქის ბაღისკენ.

მაგრამ ელენე ამ ნეტარებასთან ერთად რაღაც გამოურკვეველ, იღუმალ მწუხარებასაც გრძნობდა. მას ვერ აეხსნა, ამისი მიზეზი:

— „რა მემართება? რა არის, რომ გულის სიღრმეში რაღაც უსიამოვნებას ვგრძნობ?... ეჰ, ალბათ ლუარსაბი შემიხუბს საწყენს, — გაიკეთა გული ელენემ, — დეე, რამდენიც უნდა იმდენი იბუზღუნოს! რას დავეძებ!“ ამ ფიქრში მოხდენილიათ არ-

ბინა კიბე, შეიღო კარები, საჩქაროთ გადაიძრო ქუდი, გაისწორა თმა, გახსნა თავის ძვირფასი განძი, ერთხელ კიდევ შეხედა, გაუღმა, ერთი კიდევ აკოცა, ისევ შეახვია და გულის ფანცქალით ჩაღვა თავის კომოდში. უჯრა დაკეტა და მეტი სიხარული-საგან დაქანცული იქვე ტახტზე დაეშვა. ელენემ დაწოლის შემდეგაც ვერ მოისვენა. ბოლოს როგორც იყო ჩაეძინა, მაგრამ აქ სიზმრებმა არ გაახარა. ვინ იცის რა არ ესიზმრებოდა, რა არ ელანდებოდა, რას არ ხედავდა. გათენებისას მან ასეთი უცნაური სიზმარი ნახა: ის თითქოს ზის ალისფერ სინათლით გაბრწყინებულ ოთახში, ტანზე აცვია ტყის ფერიებისაგან მონაქსოვი ცის ლაქვარდის ფერი კაბა. კაბას აქა იქ ჩაქსოული აქვს რაღაც უჩვეულო ძვირფასი ქვები, რომლებიც ვარსკვლავებით ციმციმებენ და თავის სანეტარო მომხიზვლელ შუქით ავსებენ ოთახს; ოთახში კი შემოკრებილან თოვლივით სვეტაკ ტანსაცმელში გამოწყობილნი ციურნი ასულნი. ფერიები ციურ ხმაზე გალობდნ და დრო გამოშვებით ხელი-ხელ ჩაკიდებული დელურს უვლიან ელენეს ირგვლივ, შეხარიან და ულოცავენ მას ახალ კაბას. ელენეც არაჩვეულებრივ სიხარულს განიცდის, სურს წამოდგეს, ჩაერიოს მათში, მათთან ერთად იცეკვაოს, მაგრამ ვერ ახერხებს, რაღაც უშლის, კიდევ რცხვენია; ბოლოს ის დასძლევს ამ სირცხვილს, წამოდგება ზეზე, გაუშვერს ხელს, რომ ჩაებას საერთო ფერხულში სამხიარულოთ, მაგრამ ოდნავ შეეხება თუ არა მისი კაბა ფერიებისას ოთახში უეცრათ დაბნელობა, ფერიები გაქრებიან, მთელ ოთახში რაღაც ყრუ გრგვინვა გაისმის, ელენეს შიში შეიპყრობს; იგი უნებურათ დახედავს თავის უცნაურ კაბას, მაგრამ ჰოი, საშინელებავ! კაბა სულ გაშავებულა, ძვირფასი ქვები საღაც გამქრალა, მათ ადგილას კი თითქოს ცეცხლისაგან გამომწვარი ცალიერი ადგილები დარჩენილა. ამის დანახვაზე ელენე ერთს საზარლათ დაიკვივლებს... და გამოეღვიძება.

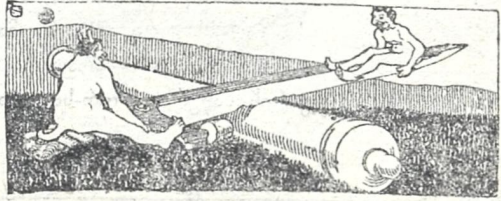
უკვე გათენებულიყო. ახალ ამოსული მზე მხიარულათ ათამაშებდა თავის სხივებს მის ფანჯარაზე. ელენე ჯერ კიდევ სიზმრიდან ვერ გამოკვეულიყო, მას ისევ თვალ წინ ედგა ნახული საზარელი სიზმარი და შეშინებულის თვალებით ათვლიერებდა ოთახს, მაგრამ, როდესაც დარწმუნდა, რომ მას მართლაც გამოღვიძებოდა და ის რაც ნა-

ხა ყველაფერი სიზმარი იყო, სიხარულის სხივმა გაუშუქა სახეზე.

— „ღმერთო შენ გმადლობ, რომ სიზმარი იყო და არა ცხადი.— წარმოსთქვა მან და საჩქაროთ წამოდგა, ჩაიცვა ტანთ, ხელპირი დაიბანა. სახლში ერთი ხმაურობა ასტეხა: მეტის-მეტი სიჩქარისაგან ხან ერთ სკამს დაეჯახებოდა, ხან მეორეს, ხან მაგიდას წაებოკროდა, ხან კარს, კარი კი ხრიწიანის ხმით მოჰყვებოდა გულშემშარავ ჭრიალს; ერთი სიტყვით მთელ სახლში ისეთი ხმაურობა იდგა, რომ მძინარე კი არა მღვიძარეც ვერ გაუძლებდა. ამ ჟრიაშულმა ლუარსაბსაც დაუფრთხო ძილი. ის მოჰყვა რაღაც გაუგებარ და დაუსრულებელ ბუზღუნს, მაგრამ ელენეს ახლა მისთვის არ ეცალა. ის საჩქაროთ ეწყობოდა: „ბუღრს“ იცხებდა; თმას იქოჩოვებდა, სარკეში წამ და უწუმს იტკირებოდა, ხან მარჯვნივ გადინებოდა. ხან მარცხნივ... აი კიდევ გამოეწყო! წასასვლელათაც მოემზადა! გულის ფანცქალით მიუახლოვდა თავის კომოდს, ათროლოებული ხელით გადატრიალა გასაღები, გამოსწია უჯრა, ამოიღო თავისი ძვირფასი განძი, გადაშალა და... ოჰ! რას ხედავს მისი დასაწვავი თვალეები?! საკაბე მთლათ... ახ მიჭირს თქმა!.. საკაბე თითქმის მთლათ დაეხრა დაწყევლილ თავგებს, რომლებიც ასე უხვათ გამრავლებულიყო ლუარსაბის ოთახში!

ელენეს თვალთ დაუბნელდა, სახე გაუფითრდა და დაენაოქა, ტუჭები აუთოთოლდა, ხელები აუკანკალდა, გულმა საშინელი დაგა-დუგი დაუწყო, ფეხები დაუსუსტდა, მუხლები მოეჭრა, დახრული საკაბე ხელიდან გაუშვა, მისუსტებული იქვე ჩაიკეცა და გული წაუვიდა... მხოლოდ ნახევარ საათს შემდეგ მოსულიერდა ელენე. და როდესაც ისევ თვალის გაახილა და მოაგონდა საშინელი უბედურება მას წასკდა თვალთაგან ცხარე ცრემლები... ცრემლები, — ერთათ ერთი მისი მეგობარი და მანუგეშებელი ცრემლები!

ლონგ. პოდბიპენცა.

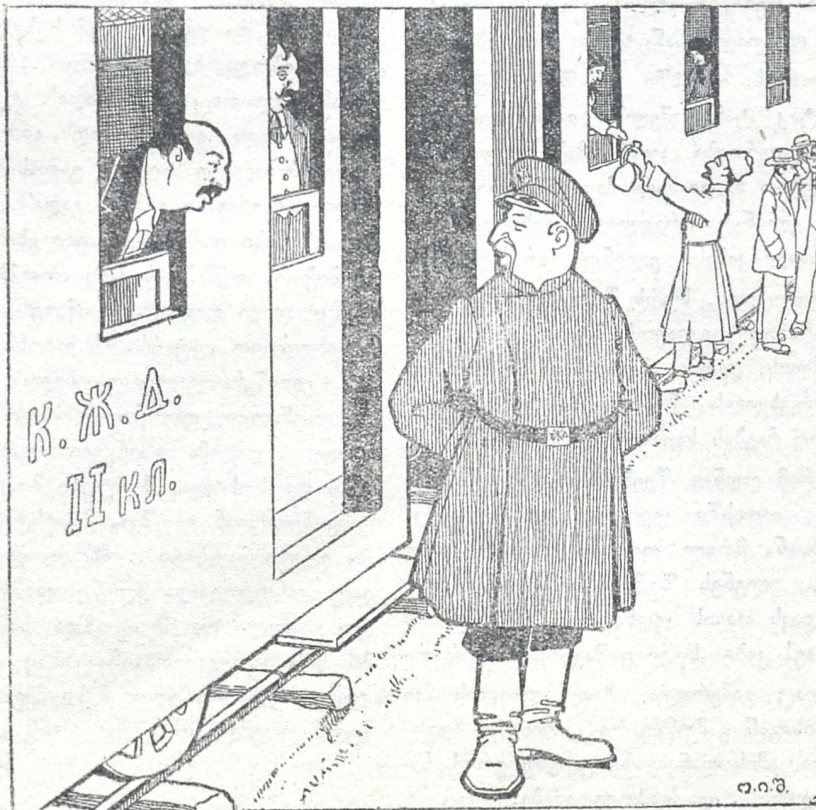
წერილი რედაქციისადმი

ბ-ნო ეშმაკო! გთხოვ ამ წერილს ადგილი დაუთმოთ თქვენს ჟურნალში. თქვენ პატივცემულ ჟურნალის „ეშმაკის მათრახს“ მე 32 ნომერში არის დაბეჭდილი ჩემი გურული სტენა: „ჩემი ცოლი ბახმარზე.“ ეს სტენა თვის თავზე მიუღია ჩემს ძმას, რადგანაც მას ცოლი ყველა ბახმარზე საფარაკოთ. ამასთანავე შიგ მომქმედ პირათ გოგია მყავს გამოყვანილი, მისი სახელის მოზიარე. ყველა ამის გამო მას ეს სტენა ჩხოლოთ თვის თავზე დაწერილათ უცენია და შეურაც-

ყოფილათ გრძობს თავს, რასაც უდასტურებენ ჩვენი სოფლის ზოგიერთა ქარიკანა ქალბატონები და ვაჟბატონები, ვაცხადებ ხსენებულ პირთა საყურადღებოთ, რომ ეს სტენა ჩემ ძმაზე არ დამიწერია და არც ერთი რომელიმე პირივნება და მოვლენა მქონია სახეში, არამედ საზოგადო, საერთო, მოვლენა, რომელიც არც არავის არ შეურაცყოფს და არც ამკირებს, რასაც თქვენც დამიმოწებთ პატივცემულო რედაქტორო.

პატივისცემით: **ლუკაიეს ოზოლი.**

კახეთის რკინის გზაზე

მგზავრი. რა ამბავია, მატარებელი რისთვის სდგას ამდენ ხანს? კონდუქტორი. არაფერი ბატონ, მემანქანე წავიდა ახლო სოფელში ჯვარის საწერათ. ორ-სამ საათში დაბრუნდება. ვითომ რა გვაჩქარებს!